(Nro. 162.)

GAZETA LWOWSKA

We Srodę — Nro. 82. — 17. Lipca 1822.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Przy Bukowińskim C. K. Sądzie Szlacheckim zawakowały teraz dwa mieysca bezpłatnych prawników, i do zastępowania stron w sprawach iako pełnomocnicy uprzywileiowanych patronów. Ci więc, którzy iedno z tych mieysc otrzymać chcą, poddadź maią swoie do Jego C. K. Mości ułożone prośby, w czterych tygodniach do C. K. Galicyyskiego Sądu Appellacyynego, a przy tém udowodnić, że w C. K. Austryiackim Uniwersytecie albo w Lyceum prawo skończyli, że ięzyki Wołoski, Niemiecki i Łaciński doskonale umieią, i że nieskażonych są obyczaiów; nakoniec odprawić maią popis w wspomnionym Sądzie Appellacyynym z Kodexu cywilnego, z Ustaw sądowych, z Instrukcyi o manipulacyi sądowey i z Uniwersału tabularnego.

Z Wiednia dnia 5. Lipca. — JX. Grzegorz Tomasz Ciegler przez N. Pana d. 5. Lutego nayłaskawiey Biskupem Tynieckim mianowany, a przez Jego Świętobliwości d. 19. Kwietnia prekonizowany, poświęcany został na Biskupa przez Jego Eminencyię Arcy Xiężęcia Kardynała Rudolfa Jana, Arcybiskupa Ołomunieckiego na d. 29. Czerwca iako w dzień Świąteczny Apostołów Piótra i Pawła.

Kurs Wiedeński z dnia 8go Lipca: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K. 79 7/16 — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. — . — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. — . Certyfikaty na pożyczkę z r 1821, za 100 ZR. w M. K. — —. — Kurs na Augszburg za 100 Kur. Br. Uso. — Moneta konwencyyna za 100, 250. — Akcyie bankowe, iedna po 773 M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Portugaliia i Brazyliia.

Gazety Angielskie donoszą z Lizbony z d. 1. Czerwca: »Rząd, któremu Stany poruczyły użycie środków względem Brazylii, nakazał wyprawę uzbraiać w Tajo, ażeby, iak mówią, mogło 12,000 woyska odpłynąć. Brazyliyscy Deputowani wzywali Stany do zaniechania tey wyprawy, któraby tylko wzniecić mogła w Brazylii nieufność i rozdrażić umysły. Odpowiedziano im, że wyprawa ta iest potrzebną do bronienia wiernych Brazyliyczyków przeciw anarchistom, zwłaszcza, że oddział utworzony z Mulatów i włóczęgów opanowawszy Policyię w Pernambuko, wszystkich obraża Europeyczyków. Stosownie więc do tego, wniosek Brazyliyczyków na d. 21. Maia 81 głosami przeciw 43 odrzucono. — Późniey odebrały Stany nowsze depesze z Brazylii. Podług iędnych żąda prowincyia San Paulo odwołania dekretu Stanów, powrótu Xięcia Rejenta, utworzenia tymczasowey Junty i zniesienia Brazyliyskich Sądów. W innych donosi Admirał stoiącego w Rio-de-Janeiro szwadronu o zaszłych tamże wypadkach. Ogłasza ón ie za dzieło stronnictwa w Rio i Junty w San Paolo, usiłuiących pozyskać niepodległość do których większa część ludu nie przychyla się. Donosi oraz, że Xiąże Rejent pozwolił woyskom Portugalskim przechodzić do Brazyliyskich liniowych pułków, z czego użytek zrobiło 394 ludzi. Pisze ieszcze tenże Admirał że w Rio zostawił fregatę Karolinę, iey Officerowie zaś udali się na inne okręty szwadronu. Za to uszczuplenie sił swoich, iak sądzą niektórzy, powinien był Admirał być pod sąd woienny podciągnionym. — Wielkorządca w Pernambuko przesłał daley Królowi korrespondencyią swóią z Rządem Rio-de-Janeirskim. Rząd ten, iak pisał Wielkorządca żąda, ażeby wszystkie prowincyię do Rio-de-Janeiro Deputowanych posłały, dla utworzenia Junty centralney zgromadzeń; ón zaś odpowiedział, że zezwolenie tego żądania sprzeciwia się przysiędze iego urzędu i że nic bez wiedzy Stanów czynić nie może; z resztą nie mogłaby ta Junta odbywać wolnych obrad, znayduiąc się pod okiem Ministrów Xięcia Rejenta. Skończył oświadczeniem swoiey przychylności ku Królowi i ku Konstytucyi. Xiąże Rejent pisał także dwa listy do swoiego oyca pod d.

14. i 19. Marca, donosząc mu, że od czasu wyyścia woysk Portugalskich było Rio spokoyne i że okazało się przychylnem matce oyczyznie, wreszcie uskarza się na Stany, że z Brazyliią obchodzą się iak z prowincyią, gdy i ona powinna mieć równy udział do konstytucyynych przywileiów. Depesze te podano do druku, a potem odesłano ie pod rozpoznanie Kommissyi specyialney.

Hiszpaniia.

Na posiedzeniu Stanów z d. 10. Czerwca odrzucono 71 głosami przeciw 60 wniosek Kommissyi, podług którego Cywilny Gubernator Madrytu, Martinez St. Martin miał być sądzony za przestąpienie prawa, że d. 18. Września 1821 uwięził właściciela kawiarni pod znakiem: Fontana d'Ora. — Na posiedzeniu d. 11. zaskarzył uroczyście Jenerał Riego przed Stanami Ramona, byłego Ministra Spraw Wewnętrznych za to, że odebrał mu dane przeszłego roku mieysce Wielkorządcy Arragonii. Żądał, ażeby dla przykładu był Minister pociągniony do odpowiedzi. Stany zdały iednogłośnie zaskarzenie Riega stosowney Kommissyi do roztrząśnienia.

Na posiedzeniu d. 12. przyięto proiekt do prawa Kommissyi kościelney, podług którego Naród temu tylko przyzna kościelne Beneficium, kto na owem mieyscu, gdzie ie pobiera, dawno zamieszkał. Wszyscy, którzy tego udowodnić nie mogą, powinni się przynaymniey znaydować w czasie wyznaczonym na mieyscu swoiego beneficium, inaczey bowiem Rząd sądzić będzie, że się iuż zrzekli swoich Probostw albo beneficiów. Wyięci są z tego postanowienia piastuiący publiczne urzędy, wszelako powinni uczynić wybór między urzędem i kościelnem beneficium, gdyż oboyga razem nigdy posiadać nie mogą.

Na tem samem posiedzeniu przyięto pięć pierwszych artykułów proiektu do prawa tyczącego się milicyi narodowey. Na mocy tychże wszyscy Hiszpanie od lat 18 do 45 są obowiązani służyć woyskowo. Woysko dzieli się na ochotników i obowiązanych. Do pierwszych można być przyiętym w roku 18, do drugich zaś przyymuie się tylko w roku 20tym.

Na posiedzeniu z d. 13. przyięły Stany żądanie Ministra Woyny, ażeby 20,000 czynnego woyska było gotowego do pochodu. Dla zaspokoienia wydatków tego uzbroienia, odłożono na nie 10,000,000 realów. Powodem tego uzbroienia, iak powszechnie twierdzono, było oświadczenie Króla Francuzkiego w mowie mianey przy ostatniem otworzeniu Izb, gdzie wyrażał się, że kordon Francuzki zdrowia tak długo potrwa, dopóki tego wymagać będzie bezpieczeństwo Francyi.

W północnych prowincyiach a szczególniey w Katalonii, powstanie przeciw teraźnieyszemu systematowi bierze coraz bardziey górę. Nawet Gazety Madryckie przyznaią, że powstańce codzień znacznieysze maią siły i chociaż na iednem mieyscu przewagą zgromieni zostaną, daleko licznieysi i odważnieysi występuią znowu na drugiem. Woyna ta prowadzoną iest że stron obu z naywiększem roziątrzeniem.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Z Londynu d. 21. *Czerwca.* — Odebrano tu listy z Chin pod d. 19. Lutego. Donoszą, iż według wszelkiego podobieństwa do prawdy, zatargi nasze będą ułatwione po przyiacielsku, lecz z niemałym kosztem. Kraiowcy dostaną pieniężne wynagrodzenie za rany swoie, a Rząd Chyński ułagodzi się znacznym podarunkiem. Kupcy Chińscy, którzy herbatę i nankiny swoie radziby zamieniać za sukna i dollary Hiszpańskie, usiłuią wszelkiemi sposobami skłonić Wice-Króla Chińskiego do załatwienia sporów, bez ukarania śmiercią kilku Anglików i nadweręzenia honoru ich narodu.

Dnia 19. b. m. przyięła Izba Niższa nowe prawo zbożowe, a nazaiutrz przeczytano ie pierwszy raz w Izbie Wyższey, i dalsze obrady do dnia 23. b. m. odłożono. Przyięto oraz w Izbie Wyższey bil względem handlu w Indyiach Wschodnich i Zachodnich, tudzież ustawę pozwalaiącą związkow handlowych między Zjednoczonemi Stanami północney Ameryki i wyspami Angielskiemi Zachodnio-Indyyskiemi.

Z Londynu d. 21. *Czerwca.* — Z rapportu towarzystwa zbieraiącego składki dla ubogich Irlandczyków, okazuie się, iż gdy kartofle są naywiększą potrzebą kraiu, postanowiono więc posłać ie do sadzenia. Z zebranych 92,265 funtów szterlingów posłano iuż 61,500 gotowemi pieniędzmi, do naybiednieyszych okolic, 3,400 funt. szterl. dano Biskupom Katolickim i Ewanielickim do rozdzielnnia pomiędzy nieszczęśliwych. Gdy zaś nadchodzą nayokropnieysye miesiące, Lipiec i Sierpień, tysiące wiec ludzi umrzeć może z głodu, ieżli składki nie będą dostateczne. Król własnoręcznem pismem polecił duchowieństwu Angielskiemu, aby starało się wspierać Irlandczyków i zachęcało do składek. Towarzystwo pokłada nadzieię swoię w Bogu, który włada sercami ludzkiemi; w po-

myślnym skutku pisma Monarchy, i sprawiedliwem oczekiwaniu, iż kraie Niemieckie pomnąc na to, co dla nich Angliia czyniła, gdy woyna pogrążyła ie w nieszczęściu, okażą wzaiemność dla Irlandyi. Jakoż Bruxella dała iuż piękny w tey mierze przykład.

Podług naynowszych wiadomości z Londynu naradzano się w Izbie Wyższey nad wnioskiem Xiążęcia Portland, tyczącym się przypuszczenia katolickich Parów do tey Izby. Wniosek ten (w Izbie Niższey przyięty) iak się iuż naprzód domyślano d. 21. z. m. 171 głosami przeciw 129, a zatem większością 42 głosów odrzucono. Lord Kanclerz i Lord Liverpool opierali się temu.

Francyia.

Z Paryża d. 22. Czerwca. — Tuteyszy Dziennik rozpraw donosi, iż przeszły Król Sardyński, Wiktor, iuż to z przywiązania do oyczyzny swoiey, iuż też z powodu dogodnieyszego dla zdrowia iego klimatu, powrócił z Modeny do Turynu. Niektórzy ludzie upatruią w tém zaród przyszłych rozruchów. Lecz oba Królowie, przeszły i teraźnieyszy, zostaią z sobą w naylepszém porozumieniu; teraźnieyszy wiedział o przybyciu przeszłego, lubo się tego publiczność nie spodziewała i oba bracia umówili się zupełnie w tey mierze. Teraźnieyszy Król powiedział przy pierwszém widzeniu się do przeszłego: »Żądałeś taiemnicy; zachowałem ią tak ściśle, iż nawet obiadu dla Ciebie nie przysposobiono.«

Wielki Mistrz Uniwersytetu, Biskup Fraysinous wydał dnia 17. t. m. następuiący okólnik do urzędników Rady Uniwersyteckiey: »Kiedy Monarcha nasz postawił na czele publicznego oświecenia męża maiącego charakter duchowny, chciał przez to dadź poznać całey Francyi, ile życzy sobie, aby cała młodzież kraiowa wychowaną była w duchu religiynym i w zasadach Monarchicznych. Nie zawiodłem się względem rozciągłości powierzonych mi obowiązków; lecz polegaiąc na własném sumieniu, oraz na sposobie myślenia mężów, któremi mam szczęście bydź otoczonym, tudzież na pomocy wszystko wskrzeszaiącego Rządu, łączącego mądrość z stałością, nie przestanę nigdy dążyć ze wszystkich sił do celu, który sobie zmierzyłem, to iest, do poprawienia Instytutów naukowych i przerobienia złych na dobre. — Wysoka Władza powierzoną mi została; odpowiedzialny za nią iestem Bogu, Królowi, oycom familii i moiemu kraiowi; każdy słusznie domagać się może odemnie odpowiedzialności za nadużycia, którebym pozostawił, mogąc ie uchylić. — Wiem, iż zarząd móy powinien bydź oycowskim, iż siła bez umiarkowania własnym ciężarem musi się przytłoczyć i obalić; lecz wiem także i to, iż baczność iest moim pierwszym obowiązkiem i że umiarkowanie bez siły iest oznaką boiaźni. Ktokolwiek byłby tyle nieszczęśliwy, aby żył bez religii, lub aby panuiącemu domowi nie był przychylny, ten to uznać powinien, iż się nie zda na dobrego nauczyciela młodzieży. Człowiek taki iest godny pożałowania, co więcey, iest godny kary; lecz iakże nierównie więcey zasługiwałby na karę, gdyby był tak słaby, aby nagannego swego sposobu myślenia dla siebie tylko samego nie zachowywał? — Nie mam prawa pytać się sumienia każdego, lecz mam prawo czuwać nad oświeceniem i nauką; a gdzież są rodzice, którzyby bez względu na prywatny ich sposób myślenia, nie oczekiwali odemnie takiego dozoru i baczności? — Szczególnieyszym Rady Uniwersytetu obowiązkiem iest nadanie dobrego kierunku wychowaniu publicznemu, do przełożonych zaś Królewskich i prywatnych Instytutów, należy wytłumaczyć iasno i zrozumiale uczniom swoim, iż człowiek uczony (*homme de lettres*) przedewszystkiem uczciwym człowiekiem (*homme de bien*) bydź powinien, i że prawdziwy Francuz, miłości Króla od miłości oyczyzny, a posłuszeństwa zwierzchności od przywiązania do praw i ustaw Królewskich, nigdy oddzielać nie powinien. Oby nauczyciele nigdy nie zapominali o tém, iż dzieci i młodzi ludzie, są dla nich świętemi przedmiotami, że naylepszy sposób napoienia ich uczuciami religiynemi, iest posiadać ie samym, i że powaga bez przykładu w tey mierze iest niczém. — Oby uczniowie byli wdzięcznymi, starali się korzystać i słuchali rad mężów, którzy podięli się chlubnego wprawdzie, lecz mozolnego ciężaru nauczycielstwa.«

W Izbie Deputowanych zdał P. Bourienne imieniem Kommissyi sprawę o prawie celném. Zapisali się, iż chcą mówić za proiektem PP. Laisné de Villevesque, Scevole, Duvergier de Hauranne, Sebastiani, de Cayrol, des Sesmaisons, i Lainé; przeciwko zaś proiektowi PP.: Vaublanc, Ganilh, Basterreche, Laborde, Pardessus, Bignon, Mechin, Foy, Lafitte i t. d. (Z tego pomieszania obu stronnictw, domyślać się wypada, iż obrady będą spokoyne.) Podczas obrad względem seminaryium w

Chartres, P. Lameth ganił tworzenie tylu nowych seminaryiów), stawianie dla nich wspaniałych gmachów, sprowadzenie Jezuitów i t. d. Hrabia Marcellus bronił Rządu, a gdy rzekł: iż Dyiecezyia Biskupia w Chartres odzyskuie dawną swoię własność, P. Constant i inni zawołali: »Bravo! bravissimo!« — Gdy prawa strona żądała ukończenia rozpraw i przystąpienia do kreskowania, odezwał się P. Girardin: »Żądam zamknięcia worków płacących podatki.« Zapytanie. czyli kray, lub Departament Ligery ma ponieść wydatki na wspomnione seminaryium, po żwawych sporach zostało rozstrzygnięte większością 221 kresek przeciwko 82, iż Departament poniesie te wydatki. Sprzedaż Rivoli, stawianie nowego gmachu dla Ministerstwa, i rozwalenie teatru opery, były również powodem do żwawych rozpraw. P. Beausejour powiedział o rozebraniu teatru, iż nie wypada mścić się na nieżywych murach, lubo w nich popełniono zabóystwo, iż we Francyi nie masz podobnego przykładu; iż nie zburzono ulicy Ferroniere, chociaż na niey Henryka IV. zamordowano; iż takiego losu nie doznał także Wersal, gdzie Damiens ranił Ludwika XV.; iż tylko podczas wolucyi, roku 1793, kiedy panował duch terroryzmu, miasto Lugdun przez zemstę zburzono. Inni członkowie, iako to, Perrier, Foy, Sebastiani, twierdzili, iż rozebranie teatru opery a wystawienie pomnika na iego mieyscu, sprawią niepotrzebny wydatek, ile że budżet blisko 200 miliionami powiększony został. Wnioski ich odrzucono i rozwalenie teatru opery większością 228 kresek przeciw 74 uchwalono, bez żadney atoli wzmianki o pomniku.

Dziś, dnia 22. Czerwca, odprawi się publiczne posiedzenie, na którey Kommissyia petycyyna zda sprawę, a potém Izba zamieniła się w tayny wydział.

Jenerał Berton, (którego w Gazecie Francyi doniesione przybycie do Paryża nie utwierdziło się) odprowadzony został dnia 21. Czerwca pod mocną strażą z Saumur do Poitiers, gdzie iuż, iak wiadomo, wytoczony był przeciwko niemu proces zaocznie, a teraz osobiście przeciw oskarżonemu prowadzony będzie.

W iedney sali w St. Cloud zawieszono wizerunki Wandeeyskich Jenerałów, iako to: Jenerała Charette, Laroche - Jaquelin, Cathelineau, Lescuire, Morreau i Pichegru.

Monitor z d. 25. Czerwca zawiera Królewskie rozporządzenie z dnia poprzedzaiącego na mocy którego na korzyść Marszałka Suchet i Jenerała Porucznika Belliard pod d. 10. z. m. wypadłe rozporządzenie znowu odwołane zostało, z powodu danego mu przez Jenerała Belliard w Gazetach oppozycyynych Paryzkich pewnego znaczenia.

Dnia 22. Czerwca wieczorem stanął Jenerał Berton pod mocną strażą w Poitiers.

Włochy.

Z Liworno piszą pod dniem 16. Czerwca: »Austryiacki bryg woienny, Wenecyianinem zwany, przybył tu dnia dzisieyszego. Opuścił Smirnę d. 22. Maia. Dnia 26. t. m. spotkał się z Tureckim szwadronem krzyżuiącym się ieszcze po morzach koło Scio, a składaiącym się ze 4 liniiowych okrętów, 12 fregat, 12 brygów i 16 małych okretów. W trzy dni poźniey spotkał się Grecką eskadrą płynącą koło wyspy Ipsara, i maiącą 68 okrętów. Kapitan dowiedział się płynąc koło téy eskadry, że miała na pokładzie Kongrewskie race. Flota Ottomańska szukała Greckiey, spodziewano się więc usłyszeć wkrótce o iakiey bitwie morskiey. Flota Grecka choć od Tureckiey liczbą większa, słabszą iest atoli od niey w siłach walczenia, ponieważ składa się po naywiększey części z uzbroionych kupieckich okrętów, które z ciężkością tylko mogą się mierzyć z okrętami woiennemi maiącemi wysokie pokłady.

Niemcy.

Od brzegów Menu z d. 27. Czerwca. — Królowa Szwedzka przybyła d. 22. t. m. z Paryża do Akwisgranu pod nazwiskiem Hrabiny Gothland; wkrótce ziechał tam także syn iéy, Królewic Szwedzki, pod nazwiskiem Hrabiego Skanii. Słychać, iż oboie nieiaki czas zabawią. Na początku przyszłego miesiąca przybędzie wspomniony Królewic do Eichstätt, gdzie przez Barona Böhnen, taynego Radcę Bawarskiego, prosił o rękę naystarszey córki Xiążęcia Leuchtenbergskiego (Eugeniiusza Beauharnois). Slub wkrótce się ma odprawić. (Xiążę Oskar urodził się roku 1799, a Xiężniczka Józefina Maxymiliiana Augusta roku 1807.)

Wielki Xiążę Heski zakazał także wprowadzać do kraiu swego win zagranicznych, a mianowicie Francuzkich.

Redakcyia F. Brattera. — Drukiem J. Pillera.